

N A J V Y Š Š Í S Ú D
S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

Tlačové komuniké k občianskoprávnej veci sp. zn. 7Cdo/155/2021

Dňa 13.12.2022 senát občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky rozhodol vo veci vedenej pod sp. zn. 7Cdo/155/2021. Predmetom tejto občianskoprávnej veci bol spor fyzickej osoby na strane žalobcu a Slovenskej republiky, za ktorú konalo Ministerstvo spravodlivosti SR, na strane žalovanej o zaplatenie sumy 2.019.511,45 eur.

Žalobca v konaní pred prvostupňovým súdom uniesol dôkazné bremeno, keď preukázal, že má nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch z dôvodu nezákonných rozhodnutí, ktorými bola viac ako v značnej miere znížená jeho dôstojnosť a vážnosť v spoločnosti. Prvostupňový súd dokazovaním dospel k záveru, že v dôsledku nezákonných rozhodnutí orgánov verejnej moci (vedením trestného stíhania, ktoré neskončilo právoplatným odsúdením a nezákonným výkonom väzby) došlo k zásahu do osobnostných práv žalobcu. Vychádzajúc zo zisteného skutkového stavu prvostupňový súd rozhodol, že žalobcov nárok na úhradu nemajetkovej ujmy je z titulu nezákonného rozhodnutia čiastočne dôvodný a priznal mu sumu vo výške 25.000 eur. Berúc do úvahy ujmu spôsobenú rozhodnutím o väzbe, prvostupňový súd priznal žalobcovi tiež sumu vo výške 25.000 eur. Nad priznanú sumu súd ďalej návrh nepovažoval za dôvodný a vo zvyšnej časti žalobu zamietol. V otázke trov konania, prvostupňový súd bral do úvahy pomer úspechu a neúspechu strán a priznal žalovanej náhradu trov konania v rozsahu 95 %. Odvolací súd reflektoval na odvolanie oboch sporových strán zmenou rozsudku prvostupňového súdu tak, že žalovaná je povinná žalobcovi zaplatiť náhradu nemajetkovej ujmy z titulu výkonu väzby vo výške 13.300 eur a z titulu trestného stíhania vo výške 15.000 eur. Vo zvyšnej časti odvolací súd žalobu žalobcu zamietol. Žalobcovi bol zároveň priznaný nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 % z prisúdenej sumy. Odvolací súd sa stotožnil s postupom prvostupňového súdu pokiaľ ide o posúdenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy. Modifikoval však výšku jednotlivých súm, stanovených prvostupňovým súdom a obe sumy znížil.

Proti rozsudku odvolacieho súdu v danej veci podali dovolanie na Najvyšší súd Slovenskej republiky obe strany sporu. Žalovaná podala dovolanie (v rozsahu týkajúcom sa uloženia povinnosti zaplatiť žalobcovi náhradu nemajetkovej ujmy a náhradu trov konania) podľa § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP. V spojitosti s prvým dovolacím dôvodom žalovaná v dovolaní namietala najmä nepreukázanie existencie príčinnej súvislosti medzi žalobcom uplatnenou nemajetkovou ujmou a ním namietanými nezákonnými rozhodnutiami. Rozhodnutie o trovách konania žalovaná vnímala ako arbitrárne. Procesná vada podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP je definovaná zásahom súdu do práva na spravodlivý proces a nesprávny procesný postup súdu znemožňujúci procesnej strane realizovať jej patriace procesné práva. Dovolací súd v tejto časti uvádza, že z práva na spravodlivý proces však procesnej strane nevyplýva právo na to, „**aby sa všeobecný súd stotožnil s jej právnymi názormi a predstavami, preberal a riadil sa ňou predkladaným výkladom všeobecne záväzných predpisov, rozhodol v súlade s jej vôľou a požiadavkami. Jeho súčasťou nie je ani právo procesnej strany vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ňou navrhnutých dôkazov súdom a dožadovať sa ňou navrhnutého spôsobu hodnotenia vykonaných dôkazov.**“ Žalovaná vo svojom dovolaní ďalej označila nepreskúmateľnosť napadnutého odvolacieho konania za vadu zmätočnosti. Dovolací súd v tomto prípade akcentuje, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom je jedným celkom, tvoriacim ich organickú jednotu. Odvolací súd síce znížil výšku priznanej nemajetkovej

N A J V Y Š Š Í S Ú D
S L O V E N S K E J R E P U B L I K Y

ujmy žalobcovi, no takto konal len z rozsahu právnej úvahy, vychádzajúc zo skutkového stavu zisteného prvostupňovým súdom (verifikovanom odvolacím súdom). Dovolací súd konštatoval, že za vadu konania podľa § 420 písm. f) CSP určite nemožno považovať nesúlad odôvodnenia rozhodnutia odvolacím súdom s predstavami sporovej strany. Rozhodnutie odvolacieho súdu o trovách dovolací súd nepovažoval za arbitrárne, keďže odvolací súd posudzoval úspech vo veci podľa právneho základu a nie podľa výšky priznaného nároku. V rámci druhého dovolacieho dôvodu žalovaná v dovolaní poukázala na niekoľko dovolacích rozhodnutí, niektoré ustanovenia zákona č. 215/2006 Z.z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi (aktuálne zákon č. 274/2017 Z.z.) a tiež judikatúru EŠLP. Dovolací súd bol však iného názoru a teda, že odvolací súd sa svojimi právnymi závermi, na ktorých vystaval dovolaním napadnuté rozhodnutie, neodklonil v otázke primeranosti a výšky priznanej náhrady nemajetkovej ujmy (podľa zákona č. 514/2003 Z. z. a judikatúry EŠLP) od ustálenej rozhodovacej praxe Najvyššieho súdu Slovenskej republiky. Dovolací súd zároveň pripomína, že otázka výšky náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej rozhodnutím o väzbe, či o vznesení obvinenia **„je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach. Závery súdov pri posudzovaní nastolenej otázky sú výsledkom procesu komplexného vyhodnotenia skutkových okolností prejednávanej veci, ktoré vyšli najavo a ktoré v rámci zásady voľného hodnotenia dôkazov súdy viedli k prijatiu toho-ktorého rozhodnutia.“**

Pokiaľ ide o dovolanie podané žalobcom, ten ho podal v časti zamietnutia žaloby o nemajetkovú ujmu za trestné stíhanie nad sumu 15.000 eur. Žalobca v zásade namietal nesprávne právne posúdenie v rovnakej otázke, akú formulovala žalovaná. Rozdiel však spočíval v tom, že zatiaľ čo žalovaná priznanú výšku sumy vnímala ako neprimeranú, žalobca túto sumu považoval za nízku. Dovolací dôvod žalobca vymedzil podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP, poukazujúc na to, že o nemajetkovej ujme za trestné stíhanie dovolací súd rozhoduje rozdielne – čo argumentoval jedným dovolacím rozhodnutím (1Cdo/133/2018) a jedným rozhodnutím druhostupňového súdu (4Co/106/2013). V súvislosti s týmto dovolacím dôvodom Najvyšší súd SR vo svojom rozhodnutí uvádza, že dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. c) CSP predpokladá rozdielnu rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu a nie rozdielnu rozhodovaciu činnosť dovolacieho a odvolacieho súdu. Z tohto dôvodu teda zaň nemožno považovať rozhodnutie odvolacieho súdu, na ktoré žalobca vo svojom dovolaní poukazoval.

Vychádzajúc z uvedeného Najvyšší súd Slovenskej republiky dovolanie žalobcu, ako aj dovolanie žalovanej, odmietol. Dovolací súd zároveň rozhodol, že ani jeden z účastníkov nemá právo na náhradu trov dovolacieho konania. Ústavný súd Slovenskej republiky, ktorý uznesením zo 14. júna 2023, č. k. II. ÚS 313/2023-13 ústavnú sťažnosť sťažovateľa (dovolateľa) v tejto občianskoprávnej veci odmietol, označil závery dovolacieho súdu za logické a zrozumiteľné. Podľa Ústavného súdu Slovenskej republiky je konštatovanie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, že **„konkrétne výška náhrady nemajetkovej ujmy spôsobenej nezákonným rozhodnutím (vedením trestného stíhania väzbou) je vždy závislá od výsledku posúdenia individuálnych, jedinečných skutkových okolností každej prejednávanej veci, ktoré sú nezameniteľné s okolnosťami relevantnými v iných veciach...“** ústavne konformné a zároveň dodáva, že uznesenie dovolacieho súdu nie je svojvoľné a rovnako nie je ani nedostatočne odôvodnené.